

Noua legislație UE pentru desenele și modelele industriale ale viitorului

schonherr

Noul pachet de reforma legislativa a UE privind desenele și modelele industriale, publicat în Jurnalul Oficial la 18 noiembrie 2024, introduce modificari substanțiale care vor avea un impact asupra titularilor acestor drepturi, precum și asupra practicienilor din întreaga UE. Acest pachet de reforma este compus din Regulamentul privind desenele și modelele industriale UE (EUDR) și din Directiva privind desenele și modelele industriale UE (EUDD).

La 1 mai 2025 a intrat în vigoare EUDR, care modifica Regulamentul privind desenele și modelele comunitare nr. 2024/2822. Acesta vine în paralel cu EUDD, respectiv Directiva de reformare privind protecția juridică a desenelor și modelelor industriale nr. 2024/2823, care a intrat în vigoare la 8 decembrie 2024 și care trebuie transpusă în legislația națională de către statele membre ale UE în 36 de luni.

Astfel, începe să curgă timpul până la termenul în care România trebuie să pună în aplicare legislația secundară în legătură cu noua reforma privind desenele și modelele industriale UE.

În timp ce un efect imediat pentru titularii de desene și modele industriale este creșterea semnificativă a taxelor de reînnoire a desenelor și modelelor industriale UE, alte modificări-cheie introduse de reforma vizează creșterea protecției și o revizuire juridică semnificativă. Modificările majore se referă la o nouă terminologie, la extinderea domeniului de aplicare a protecției desenelor și modelelor industriale, la limitarea drepturilor exclusive, precum și la o simplificare procedurală foarte binevenită.

Împreună cu faptul că „desene și modele comunitare înregistrate” (RO: „DMCI” / EN: „RCD”) și „desene și modele comunitare neînregistrate” (RO: „DMCNI” / EN: „URCD”) vor deveni „desene și modele UE înregistrate” (RO: „DMUEI” / EN: „REUD”), respectiv „desene și modele UE neînregistrate” (RO: „DMUENI” / EN: „UEUD”), o modificare interesantă privește faptul că titularii REUD vor putea utiliza un simbol nou creat , acesta fiind similar cu ® pentru mărci comerciale și © pentru drepturi de autor. Noul simbol va indica terților că produsele respective sunt protejate ca desene sau modele industriale.

Modele și produsele digitale, acum mai protejate ca niciodată

Odată cu introducerea unei definiții mai largi a desenelor și modelelor, precum și a produselor, solicitanții vor dispune de un domeniu mai larg de protecție, în special în sectoarele tehnologice sau cele axate pe inovare.

O schimbare majoră este faptul că desenele și modelele pot include acum animații, definite ca fiind mișcarea și tranziția oricărui dintre elementele respective reprezentării grafice, cu sau fără păstrarea identității lor. Aceasta extinde protecția la o gamă mai largă de desene și modele digitale, efecte vizuale și altele.

De asemenea, definiția „produselor” a fost revizuită pentru a include atât articolele fizice, cât și cele non-fizice, astfel încât protecția poate fi acordată chiar și pentru aranjamente spațiale, simboluri, logo-uri, motive de suprafață și interfețe grafice pentru utilizatori. Aceasta clarifică și introduce o nouă cale de protecție pentru solicitanții din sectorul tehnologiei, în special pentru mediile virtuale și UI.

Sunt avute în vedere inclusiv provocările aduse de imprimarea 3D. Titularii vor putea utiliza REUD ca temei pentru acțiunile în contrafacere împotriva terților privind crearea, descărcarea, copierea, partajarea sau distribuirea pe orice suport sau software care implementează desenul sau modelul industrial respectiv.

Impactul asupra anumitor sectoare, în special cel auto

Alte modificări implementate vor avea un impact semnificativ asupra anumitor industrii, cum ar fi sectorul reparațiilor auto, de exemplu.

Odata cu introducerea unei „clauze privind repararea” ca dispoziție permanentă în noua legislație UE privind desenele și modelele industriale, se prevede în mod explicit ca protecția acestora nu se extinde la o componentă a unui produs complex, în cazul în care această componentă este utilizată doar pentru a reda aspectul original al produsului. Această excepție se limitează strict la reparații și impune ca piesa de schimb să corespundă vizual cu piesa originală.

Includerea acestei clauze este o măsură strategică pentru a adresa divergențele semnificative de pe piața internă a pieselor de schimb, cu precădere a componentele auto. Înainte de această reformă, peisajul juridic pentru protecția desenelor și modelelor industriale ale pieselor de schimb era fragmentat, ceea ce ducea la incoerențe și o jurisprudență neuniformă pe piața UE.

Limitarea drepturilor exclusive

În timp ce definițiile și domeniul de aplicare al protecției vor fi extinse, sunt stabilite noi limitări ale drepturilor exclusive, scopul fiind acele de a asigura comerțul echitabil și libertatea de exprimare. Aceste limitări includ (i) identificarea și menționarea și (ii) comentarea, criticarea sau parodiarea.

Identificarea și menționarea vor face posibilă interoperabilitatea, împiedicând titularii REUD să își exercite drepturile exclusive împotriva terților care fac trimitere la produse protejate prin respectivele desene sau modelele industriale.

A doua limitare nou implementată elimină posibilitatea prin care titularii REUD își pot întemeia acțiunile în contrafacere sau de încetare a încălcării împotriva terților care comentează, critica sau parodiaza respectivele desene sau modele industriale, asigurând protecția libertății de exprimare în statele membre ale UE.

Simplificări procedurale

Pentru a oferi o experiență mai facilă și uniformizare a cererilor, precum și pentru a simplifica procedurile, procesul de depunere va fi centralizat. Prin urmare, solicitările de înregistrare a desenelor sau modelelor industriale UE nu vor mai fi depuse prin intermediul oficiilor naționale, ci vor trebui depuse direct la Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO).

Odata ce reforma va fi pe deplin pusă în aplicare, cerința "unității de clasă" va fi eliminată. Acest lucru permite includerea unei varietăți mai mari de desene sau modele într-o singură cerere. Cu toate acestea, pentru a menține manevrabilitatea, a fost introdusă o limită de 50 de reprezentări grafice pentru fiecare solicitare. În plus, structura taxelor pentru cererile multiple de desene sau modele industriale a fost simplificată, facilitând solicitanților protejarea unei game variate de desene sau modele industriale în cadrul unui singur depozit.

Ce urmează?

Deși modificările discutate mai sus reprezintă doar o mică parte a unei reforme mai ample, considerăm ca noua legislație a UE privind desenele și modelele industriale va îmbunătăți în mod semnificativ protecția și aplicarea acestor drepturi în diferite etape de punere în aplicare începând cu 2025. Aceasta răspunde noilor provocări aduse de era digitală, cum ar fi imprimarea 3D și utilizarea pe scară largă a aplicațiilor mobile.

Din punct de vedere practic, titularii de desene sau modele industriale trebuie să efectueze o verificare detaliată a cererilor de înregistrare existente, precum și să evalueze modul în care această reformă le va afecta pe cele viitoare. Mai mult, aceștia trebuie să își reevalueze strategiile de depunere a solicitărilor de înregistrare înainte de 1 iulie 2026, când vor deveni disponibile noi tipuri de desene sau modele, ceea ce va duce la o protecție mai amplă a produselor lor și la rezultate comerciale mai bune.

Articol scris de **Tiberiu Protopopescu** (senior attorney at law), avocat specializat în dreptul proprietății intelectuale în cadrul Schoenherr și Asociații SCA